

Gemeente Eemnes

VOORSTEL GEMEENTERAAD EEMNES

Raadsvoorstel nummer	: 2015/75
BABS nummer	: 8714
Presidium d.d.	: 18-11-2015
Ronde/Sessie:	:
Datum Ronde/Sessie:	:
Raadsvergadering d.d.	:
Portefeuillehouder	: N.L. Rood (Eemnes)
Vorbereid door	: Marco Radstake, Ruimtelijke en Maatschappelijke Ontwikkeling, toestel: 368

Onderwerp	: Zonnevelden
Voorgesteld besluit	: 1. in te stemmen met het voorbereiden van een bestemmingsplanwijziging zodat een omgevingsvergunning voor een zonneveld in het grasland/op weidegrond mogelijk wordt gemaakt: - in een strook van 100 meter breed langs de A1 tussen de afrit Baarn-Noord en de afrit Baarn/Soest; - in de driehoek ten westen van de Wakkerendijk, tussen de A1 en de Eikenlaan. 2. om de instemming zodanig te beperken: - dat andere ontwikkelingen uitgesloten worden door bijvoorbeeld de bouwhoogte te maximeren; - dat er op basis hiervan zonnepanelen mogelijk worden op een areaal van 10 tot maximaal 15 ha.; - dat de inpassing in het landschap gericht is op minimale impact, conform provinciaal beleid. 3. om in principe in te stemmen met het (indien nodig) aanpassen van de legesverordening voor bouwvergunningen en de bestemmingsplanprocedure, zodat slechts over de dragende constructie leges worden geheven, maar niet over de zonnepanelen zelf. 4. om in principe in te stemmen met een, na verordening door de raad, door het college vast te stellen vorm van gemeentelijke kredietverstrekking of garantie indien rendabele business cases niet bij commerciële instellingen blijken te kunnen worden gefinancierd. 5. om als gemeente Eemnes een SDE+ subsidie-aanvraag in te dienen voor een zonneveld langs de A1, in een vroege fase van de SDE+ regeling

Bijlagen

Voorstel: Voorstel_8714.doc

Bijlage: Raadsbesluit zonnevelden 16 dec 015

Bijlage: Indicatieve kaart Zonneweide Driehoek 21 dec 015

Gemeente Eemnes

Waarom ligt het voorstel nu voor?

In januari 2015 heeft uw raad kennis genomen van het Actieplan 25% CO2 reductie en Stand van zaken klimaatbeleid 2014. Naar aanleiding van dit Actieplan heeft u aangegeven meer te zien in zonnevelden dan in het benutten van verticale vlakken in de bebouwde kom en langs de snelweg. In juni 2015 bent u op de hoogte gebracht van de stand van zaken met betrekking tot het klimaatbeleid. Toen is aangegeven dat het college de raad voor wil stellen mee te werken aan een of meer grootschalige zonnevelden.

Dit voorstel is een uitwerking van die toezegging. Er hebben zich een aantal marktpartijen gemeld die geïnteresseerd zijn. Verschillende locaties zijn de revue gepasseerd:

- Noordpolder, aan de dijk nabij jachthaven Raboes;
- aan de noordrand van de kern;
- een strook aan de rand van de Zuidpolder langs de A1 tussen de Wakkerendijk en Eembrugge;
- een driehoek tussen de A1 en de Eikenlaan.

Dit voorstel behelst een positieve uitspraak over het verlenen van medewerking aan zonnevelden op de laatste twee locaties: de strook langs de A1 en de driehoek ten westen van de Wakkerendijk, tussen de A1 en de Eikenlaan.

Waar gaat het voorstel over, wat is de doelstelling en het beoogd effect?

Het college stelt de raad voor:

1. om in te stemmen met het voorbereiden van een bestemmingsplanwijziging zodat een omgevingsvergunning voor een zonneveld in het grasland/op weidegrond mogelijk wordt gemaakt:
 - in een strook van 100 meter breed langs de A1 tussen de afrit Baarn-Noord en de afrit Baarn/Soest;
 - in de driehoek ten westen van de Wakkerendijk, tussen de A1 en de Eikenlaan.

2. om de instemming zodanig te beperken:

- dat andere ontwikkelingen uitgesloten worden door bijvoorbeeld de bouwhoogte te maximeren;
- dat er op basis hiervan zonnepanelen mogelijk worden op een areaal van 10 tot maximaal 15 ha.;
- dat de inpassing in het landschap gericht is op minimale impact, conform provinciaal beleid.

3. om in principe in te stemmen met het (indien nodig) aanpassen van de legesverordening voor omgevingsvergunningen en de bestemmingsplanprocedure, zodat slechts over de dragende constructie leges worden geheven, maar niet over de zonnepanelen zelf.

4. om in principe in te stemmen met een, na verordening door de raad, door het college vast te stellen vorm van gemeentelijke kredietverstrekking of garantie indien rendabele business cases niet bij commerciële instellingen blijken te kunnen worden gefinancierd.

5. om als gemeente Eemnes een SDE⁺ subsidie-aanvraag in te dienen voor een zonneveld langs de A1, in een vroege fase van de SDE⁺ regeling (zie toelichting verderop).

Het grootschalig opwekken van zonne-energie levert een belangrijke bijdrage aan de klimaatambitie

van Eemnes: 25% minder uitstoot in 2020 dan in 2009. Het college kiest niet voor opwekking met windturbines, hoewel er locaties zijn die aan de criteria voldoen. Redenen zijn dat hoge windturbines het uitzicht in het open landschap over grote afstanden verslechteren en dat de overlast in kernen bezwaarlijk is. Zonnevelden hebben deze nadelen niet of in veel mindere mate.

De marktpartij Modutec B.V. uit Eemnes heeft bij het college geïnformeerd naar locaties, o.a. nabij Raboes. Vanwege de beperkte technische infrastructuur op die locatie betreft de aanvraag slechts 1,5 ha. Dat levert een reductie van op in de CO₂-uitstoot van ca. 0,5 kiloton. Het college acht dat effect te gering om de aantasting van het landschap te rechtvaardigen. De strook langs de noordelijke rand van de kern is ook in beeld. Het college acht het nadeel voor het uitzicht van de aanwonenden bezwaarlijker dan de nadelen voor automobilisten bij realisatie op de locatie langs de A1.

In Eemnes dient er in totaal 11,4 kiloton CO₂-uitstoot gereduceerd te worden. Daarvan is 3,73 kiloton gerealiseerd (cijfer december 2015). Het college streeft ernaar met de grootschalige opwekking in een zonneveld additioneel 3,3 tot 5 kiloton CO₂-reductie te realiseren.

In onderstaande tabel zijn enkele kerngetallen op een rij gezet per ha. en lineair doorerekend voor een zonneveld van 10 resp. 15 ha, gebaseerd op een recent [rapport](#) van de Universiteit Wageningen en het advies van de ECN inzake SDE⁺ subsidie 2016. Hieruit blijkt onder andere dat de kapitaalslasten in grote mate bepalend zijn voor de haalbaarheid van de business case. De gemeente kan hierin sturen door het aanbieden van een financiering tegen gunstige voorwaarden, met een looptijd die gelijk kan zijn aan de SDE⁺-subsidieperiode (15 jaren).

	Per hectare	Voor 10 hectare	Voor 15 hectare
Aantal panelen	2.100	21.000	32.500
Vermogen in kWp (kilowatt piek)	525	5250	7.875
Opbrengst in kWh (kilowatt uur)	500.000 (0,5 GWh) = 150 huishoudens	5.000.000 (5 GWh) = 1.500 huishoudens	7.500.000 (7,5 GWh) = 2.250 huishoudens
Geschatte investering	€ 650.000	€ 6.500.000	€ 9.750.000
Opbrengst particulier veld eerste 15 jaar bij SDE ⁺ = € 0,12 per kWh	€ 60.000	€ 600.000	€ 900.000
Jaarlijkse kapitaallasten particulier veld <u>o.b.v. groen-financiering</u> (15 jr, 4,5%), rente en aflossing	> € 60.000 (Groter dan opbrengst, Geen haalbare business case)	> € 600.000	> € 900.000
Jaarlijkse kapitaallasten particulier veld <u>o.b.v. overheidsfonds</u> (15 jr, 2,5%), rente en aflossing	€ 52.500 (Haalbare business case)	€ 525.000	€ 787.500
Gerealiseerde reductie in kton CO ₂ /jaar (marginale benadering, Enervisa)	0,33	3,3	5

Een interessante ontwikkeling is het plaatsen van panelen in een oost-westoriëntatie, laag op de grond, zonder fundering maar op worteldoek. In plaats van 2.100 passen er dan 5.100 panelen op een hectare. Hier is in Nederland nog weinig ervaring mee. De CO₂-reductie zou dan doorstijgen door het grotere aantal panelen dat per ha. geplaatst kan worden. Op papier verbetert ook de winstgevendheid, maar dit wordt wellicht teniet gedaan door hogere operationele kosten. Deze optie verdient nadere bestudering.

voorbeeld lage opstelling oost-west

Landschappelijk gezien heeft het plaatsen van zonnepanelen nadelen. Onderstaand zijn vier mogelijke locaties vergeleken.

Locatie	Impact op beleving/uitzicht	Infrastructuur	Eigendom / huidig gebruik
Noordpolder nabij Raboes, 8 hectare	Gering (niet zichtbaar)	Slecht; bestaande capaciteit slechts voldoende voor 1,5 hectare.	Maisteelt, netto opbrengst ca.€ 2.000 - € 3.000 per hectare
Ten noorden van kern Eemnes, 8 hectare	Aanzienlijk (uitzicht inwoners verslechtert)	Goed	Gemeentegrond
Zuidpolder langs A1, 11 hectare	Gemiddeld (uitzicht automobilist verslechtert)	Goed	Maisteelt/weide, netto opbrengst ca.€ 2.000 - € 3.000 per hectare
Driehoek tussen A1 en Eikenlaan, 7 hectare	Gering (klein gebied, ligt lager dan talud)	Goed	Weide

Het vijfde onderdeel van het principebesluit houdt in dat de gemeente Eemnes ook een subsidie aanvraagt. Dat gebeurt dan in een vroege fase van de SDE+. Deze regeling werkt als volgt: er is een bepaalde hoeveelheid geld beschikbaar (ca. 8 miljard in 2016). In de eerste tranche, in februari 2016, wordt de stroomprijs aangevuld tot 8 cent per KWh, in maart tot 9 cent en zo stijgt dat per tranche

door. Op een bepaald moment is de pot leeg en vissen aanvragers achter het net. Voor zonne-energie zullen partijen voor een goede business case moeten wachten tot de vijfde of zesde tranche. Bovenstaand is gerekend met een opbrengst die is aangevuld tot 12 cent. Door concurrentie met bijvoorbeeld wind kan het zijn dat de pot leeg is voordat deze tranche is bereikt.

De gemeente heeft geen winstoogmerk. Als de gemeente een subsidie aanvraagt in de tweede tranche kan, als de marktpartij naast de subsidie grijpt, alsnog een zonneveld worden gerealiseerd. De financiële consequenties van deze optie zijn verderop in dit voorstel geschetst.

Welke interne/externe partijen en burger(platformen) zijn in het voortraject betrokken?

De provincie Utrecht heeft een voorkeur voor aansluiting van zonnevelden bij bestaande infrastructuur. De provincie heeft Eemnes aangewezen als zoeklocatie voor zonnevelden en heeft ambtelijk en bestuurlijk een positieve grondhouding aangenomen tegenover beide voorstellen vanwege de ligging langs de A1. Er wordt in het kader van de Ruimtelijke Agenda momenteel gezamenlijk beleid ontwikkeld, gericht op de gemeenschappelijke doelen: zo min mogelijk impact, maar wel ruimte maken voor grootschalige opwekking van duurzame energie.

De mogelijkheden zijn tot nu toe verkend met de volgende partijen:

- Modutec B.V. uit Eemnes (Noordpolder nabij Raboes);
- Breed Solar (Noordrand kern);
- Familie Seldenrijk (strook A1, driehoek nabij Eikenlaan)
- Eneco
- Groenpand

Het college stelt voor dat de belanghebbenden worden betrokken door dit voorstel te bespreken in een Ronde. Er heeft al overleg plaatsgevonden met diverse marktpartijen en deskundigen, en met de provincie in het kader van de Ruimtelijke Agenda Eemnes. Na de ronde kan het voorstel met input uit de ronde worden doorgeleid naar de sessie en raad.

Wat is het vastgestelde wettelijk- en beleidskader?

Voor zonnevelden is een bestemmingsplanwijziging nodig. Door de bouwhoogte te beperken kan voorkomen worden dat andere bouwwerken kunnen verrijzen. Ook is het mogelijk een specifieke wijzigingsbevoegdheid op te nemen voor zonnepanelenvelden.

In de Provinciale Structuur Visie Utrecht 2013-2028 wordt nog veel geschreven over windenergie. Het college acht windturbines binnen de gemeentegrenzen een onwenselijke ontwikkeling, gelet op de impact voor het landschap en de overlast voor inwoners van Eemnes of buurgemeenten. Het coalitieakkoord '*In Verbinding*' van de provinciale coalitie besteedt nadrukkelijk aandacht aan het stimuleren en faciliteren van zonne-energie, waaronder zonnevelden.

Een sluitende exploitatie van een zonneveld is op dit moment alleen mogelijk als er een SDE⁺ subsidie wordt verkregen (in een late tranche). De SDE⁺ is een subsidie in de vorm van een toeslag op hoeveelheid geproduceerde energie, en wordt bekostigd uit de "opslag duurzame energie" die in iedere energienota wordt doorbelast. De SDE⁺ is verdeeld in tranches die gedurende het jaar vrij

komen. Een aanvraag vroeg in het jaar betekent een lage SDE-vergoeding. Hoe later in het jaar de aanvraag wordt gedaan, hoe hoger de vergoeding. Dit is zo geregeld om concurrerende technieken te belonen. Het risico voor aanvragers is echter dat de subsidiepot gaandeweg het jaar leeg is (zoals in juni 2015 het geval was). Om de kansen voor o.a. zonnevelden te vergroten heeft het ECN voorgesteld om in 2016 twee keer een bedrag beschikbaar te maken voor de SDE⁺ subsidie; aan het begin van het jaar en rond september/oktober.

De gemeente Eemnes kan de kans op een zonneveld in exploitatie bij een marktpartij vergroten door de kapitaalslasten van het project te beperken, en daarmee een vroege SDE-aanvraag mogelijk te maken. Het college is daarom voornemens om de raad voor te stellen een fonds voor energieopwekking in te richten. Om de markt niet nodeloos te verstoren zullen marktpartijen ook na moeten gaan of zij zonder deze instrumenten voordelig kunnen financieren. Banken verstrekken een rentekorting van ca. 1% op groene leningen. In de komende maanden worden de juridische haken en ogen van kredietverlening voor dit doel door de gemeente in kaart gebracht. Daarbij kan aangesloten worden op soortgelijke ontwikkelingen in de provincie Utrecht en de stad Utrecht.

Wat is het duurzaamheidsaspect van dit voorstel?

Het besluit in dit voorstel is een belangrijke voorwaarde om aan de in 2010 geformuleerde klimaatdoelstelling voor 2020 te kunnen voldoen: 25% CO₂-reductie. In totaal moet 11,4 kiloton CO₂-uitstoot gereduceerd worden. Ongeveer 3,3 tot 5 kiloton hiervan moet gerealiseerd worden met zonnevelden. Het college baseert zich op het uitgangspunt van de raad, dat het klimaatbeleid uitvoerbaar moet zijn zonder substantiële gemeentelijke subsidies. Dit kan ook, dankzij de landelijke SDE⁺ subsidie. Wel dient de gemeente dan alsnog optimaal te faciliteren en flexibel in te spelen op innovatieve en economische ontwikkelingen, omdat zon minder rendabel is dan wind uit grote turbines.

Wie zijn belanghebbenden en wat voor gevolgen heeft het voorstel voor hen?

Grondeigenaren: zij realiseren een opbrengst die hoger ligt dan die van het huidige gebruik, maar dienen zich voor lange tijd vast te leggen.

Omwonenden: het uitzicht op weiland wordt hoger gewaardeerd dan op een zonneveld. Het is mogelijk omwonenden mee te laten delen in opbrengsten van een zonneveld. Dit is met name van belang voor de eigen grond van de gemeente die grenst aan de kern. Dit idee verdient nadere uitwerking en toetsing. Een lage opstelling zonder fundering in oost-westoriëntatie zou het uitzicht minder schaden dan een klassieke opstelling.

Marktpartijen: om de haalbaarheid van een project te kunnen bepalen is vooraf duidelijkheid nodig over het handelen van de gemeente, met name ten aanzien van de leges en de financiering.

Gemeente: het is in het belang van de gemeente dat de marktpartij in een zo vroeg mogelijke tranche een SDE⁺ subsidie aangevraagd. Dit om de kans op een subsidie, en daarmee de kans op realisatie, te vergroten. Als scenario om op terug te vallen kan de gemeente zelf ook een zonneveld realiseren, maar dan alleen als de markt naast de subsidie grijpt.

Welke relatie heeft dit voorstel met de BEL-gemeenten en de BEL Combinatie?

Geen.

Welke financiële middelen zijn met het besluit gemoeid?

De investeringen bedragen 6,5 tot bijna 10 miljoen euro. Als de gemeente dit (evt. samen met de provincie) zou uitleenen aan een marktpartij wordt uiteraard risico gelopen. Aan de andere kant staat de opbrengst gedurende de kredietperiode vast (vanwege de SDE⁺ beschikking), en is de techniek al lang uitgekristalliseerd.

Bouwleges bedragen in Eemnes 3% van de bouwsom. Bij een huis of bedrijfsgebouw is dit kostendekkend, maar bij een grootschalig zonnenveld staat dit niet in verhouding met de kosten. Het aanpassen van de verordening voor zonnepanelen (leges over de draagconstructie en niet over de panelen) zal betekenen dat er geen onverwachte eenmalige meevaller van enkele tonnen ontstaat. De kosten voor de procedure (zowel leges, plankosten, planschade) zijn voor rekening van de initiatiefnemer.

In het geval dat de gemeente zelf het zonnenveld moet neerleggen (omdat de marktpartijen naast de subsidie grijpen) ziet het plaatje er financieel als volgt uit:

Aantal panelen	2.100	21.000	31.500
Opbrengst in kWh (kilowatt uur)	500.000 (0,5 GWh)	5.000.000 (5 GWh)	7.500.000 (7,5 GWh)
Opbrengst jaarlijks in fase 2 SDE+ (€ 0,09 per kWh), eerste 15 jaar	€ 45.000	€ 450.000	€ 625.000
Geschatte investering	€ 650.000	€ 6.500.000	€ 9.750.000
Jaarlijkse operationele kosten	€ 2.000	€ 20.000	€ 30.000
Jaarlijkse kapitaallasten, gemeentelijk veld o.b.v. overheidsfonds (25 jaar, 2,5%), rente en aflossing	€ 35.000	€ 350.000	€ 575.000
Netto opbrengsten eerste 15 jaar o.b.v. overheids- fonds, ex grondkosten	€ 8.000	€ 80.000	€ 120.000
Kosten voor grondgebruik, stelpost	€ 2.000	€ 20.000	€ 30.000
Netto opbrengst eerste 15 jaar (=SDE ⁺ periode)	€ 6.000	€ 60.000	€ 90.000
Saldo opbrengst min kosten per jaar, 16 tot 40 jaar gemiddeld jaarlijks o.b.v. € 0,045/kWh	€ 5.700	€ 57.000	€ 85.500

Hier is natuurlijk een risico aan verbonden, omdat de ontwikkeling van stroom onzeker is en de opbrengst van de panelen maar een garantie kent van 25 jaar. Aan de andere kant is tegenover deze risico's wel een *upside* voorzien.

Het risico voor de gemeente Eemnes (en de provincie of eventuele andere co-financiers) is zeer beperkt, omdat de volgende waarborgen worden overeengekomen:

- de aflossing gebeurt binnen de termijn van de SDE+ subsidie
- gedurende deze termijn staat de opbrengst vast (behoudens marginale fluctuaties als gevolg van het weer)
- de onderneming wordt in een losstaande rechtspersoon ondergebracht
- de gemeente zal cessie op de inkomsten en de aandelen verkrijgen
- de gemeente zal cessie op de goederen verkrijgen
- de gemeente verplicht de rechtspersoon de panelen te verzekeren en verlangt toezicht op premiebetaling

Wat zijn alternatieven voor het voorstel en de consequenties hiervan?

Instemmen met het voorstel betekent dat het college besluitvorming gaat voorbereiden om op twee locaties langs de A1 zonnevelden mogelijk te maken en het daarbij laat (tot een eventueel nieuw principebesluit door de raad).

De raad kan ook beslissen om één of meer andere voorkeurslocaties aan te wijzen.

Uiteraard is het ook mogelijk om geen positieve uitspraak over een zonneveld te doen. Dit zal betekenen dat de klimaatambitie van de gemeente Eemnes niet gerealiseerd wordt.

Wat zijn de juridische consequenties van het voorstel?

Het principebesluit betekent dat marktpartijen weten dat er een aanvraag voor een omgevingsvergunning en bestemmingsplanwijziging gedaan kan worden. In principe is een omgevingsvergunning nodig voor een SDE⁺ subsidieaanvraag. Deze hoeft niet onherroepelijk te zijn geworden, maar de procedure zal met de nodige voortgang moeten worden doorlopen.

Welke afspraken maken we over uitvoering en realisatie?

Het besluit wordt besproken met de provincie in verband met de planologische aspecten.

Voor bestemmingsplanwijzigingen, kredietverordening enz. worden de gebruikelijke procedures doorlopen, zowel op het gebied van het betrekken van inwoners als de raad.

Welke afspraken maken we over de communicatie en rapportage?

Stakeholders (grondeigenaren, omwonenden met uitzicht op één van de locaties, buurgemeenten, marktpartijen die zich hebben gemeld) worden, net als de media, uitgenodigd en op de hoogte gehouden van de besluitvorming in de raad.

